

Kāda ir Latgale un tās cilvēki šajā laika cēlienā, kad ārējā pasaule vairs nav droša, jo kaimiņi izvēlējušies agresijas, nevis sadarbības valodu. Rakstu ciklā "Robežnieki – Latgales stiprie ļaudis" atklājam gan lielākos reģiona kopienu izaicinājumus, gan arī īpašos spēka avotus; meklējam problēmām iespējamus risinājumus un vērtības, uz kurām vietējai kopienai balstīties. Ar šo cilvēkstāstu starpniecību ceram atklāt iespējami plašākai auditorijai visā Latvijā, ka Latgale ir neatņemama Latvijas daļa, ka tās kopienai ir stipri – kristīgajās un arī pilsoniskajās vērtībās balstīti – pamati, ka tās iedzīvotāji – lai arī dažādu tautību, dažādu reliģisko konfesiju un profesiju ļaudis – ir īsti savu novadu, savas Latgales un Latvijas patrioti. Un ka tieši viņi – šie stiprie latgalieši – veido stipru Latvijas un arī Eiropas Savienības ārējo robežu.

Šoreiz stāsts par Daugavas lokiem apvīto Krāslavas novadu

Krāslavas novads, apvienojot divas pilsētas – Krāslavu un Dagdu –, kā arī 24 pagastus, izveidojās 2021. gadā.

*Iedzīvotāju skaits un etniskais sastāvs (CVK dati 2024. gadā): 19 833, no tiem Dagdā – 1805, Krāslavā – 6854; latvieši – 51 %; krievi – 22,9 %; baltkrievi – 14,2 %; poļi – 5,4 %; ukraiņi – 1,6 %.

*Krāslava pirmoreiz rakstos minēta jau 9. gadsimtā.

*10.–11. gadsimtā bijusi senā Jerikas novada daļa.

*Pilsēta vēsturiski izvietojusies Daugavas abos krastos, pārstāvot divus kultūrvēsturiskos novadus – Latgali un Sēliju.

*Robežnovads: liela daļa no 174 km garās Latvijas–Baltkrievijas robežas atrodas Krāslavas novada teritorijā.

*Novadā ir 161 NVO (avots: 2023 «Providus» pētījums), vairums no tām – 59 – ir Krāslavas pilsētā un darbojas kā sabiedriskā labuma organizācijas; liela daļa ir atkarīga no pašvaldības līdzfinansējuma; bagātākās: «Māja Dau-

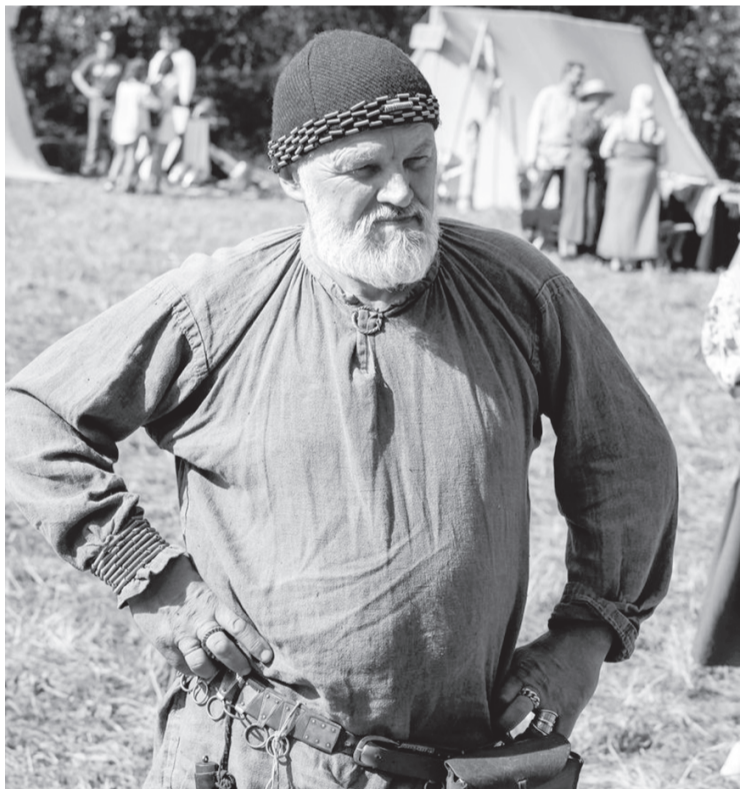
gavpils 17», kas nodarbojas ar nekustamā īpašuma pārvaldīšanu; līdzīgi arī Dzīvokļu īpašnieku biedrība «NIKO R», Latvijas Sociālās adaptācijas asociācija, biedrība «Pīlādžītis klubs», arī Krāslavas pilsētas un rajona Brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrība, aktīvākās: Krāslavas māmiņu klubs, Krāslavas senioru skola, Dagdas jauniešu biedrība «Dagne», biedrība «Sportists».

*Uzņēmējdarbība: vairums uzņēmumu – mežsaimniecība, pārstrādē un lauksaimniecībā.

*Krāslavieši lepojas: ar skaisto dabu – ar Daugavas lokiem un Adamovas dabas taku, ar Plāteru pili un tur mājvietu radušo muzeju un Amatniecības centru; ar pasaulslaveniem māksliniekiem – Ābelu Panu un Naumu Āronsonu, ar tēlnieci Vandu Zēvaldi; ar dzejniecēm Ceciliju Dineri un Ingu Pizāni, ar vieglatlētēm – Inetu Radēviču un Valentīnu Gotovsku, kā arī basketbolistu Jāni Timmu. Tieši šajā novadā atrodas visai Latvijai nozīmīgais Laimas muzejs.

SPĒKA AVOTS – VIENOTĪBĀ

Īstens latgalietis Aleksandrs Lubāns, biedrības «Kroma Kolna bruoliste» vadītājs

Aleksandrs ir kā latgaļu virsaitis. Viņam ir savs pilskalns ar pili Andrupenes pagasta Zundos un ap tūkstoš kokiem liela ozolu audze, kura vairāk nekā pirms 20 gadiem iestādīta par godu Latvijai. Aleksandrs reiz stāstīja, ka biedrība neraksta projektus un nelūdz atbalstu, jo to liedzot latgaļa daba – netīk lūgt. Bet Aleksandrs ir dāsns dalīties – dalīties ar zināšanām, ar prasmēm, ar dzīvesziņu. Tas notiek gan izbraukumos, gan tepat, savā pilskalnā.

Latgaļi nebija un nav klejotāji

Aleksandrs stāsta:
– Šogad 12. reizi tika svinēti Kroma kolna svētki. Lielie svētki nenotiek katru gadu. Tiek svinēti, kā mēs sakām, mazie un lielie svētki. Mazos svinam tad, kad atbrauc tikai mūsu draugi un mēs paši; lielos, kad tas notiek publiski.

Projektus paši joprojām nerakstām, galvenais atbalstītājs ir pašvaldība, pirms tam bija Dag-

das, tagad – Krāslavas novada. Kam šī nauda nepieciešama? Teiksim tā, – mūsu aktivitātes ir diezgan ekstrēmas, tāpēc ir nepieciešams nodrošināt mediķu klātbūtni, vajadzīga apskāņošanas tehnika, tāpat nepieciešamas papildu tualetes. Pārējo nodrošinām paši. Biedra naudas nevācam, bet piedalāmies dažādos pasākumos, kuros mums apmaksā ceļanaudu un atlīdzību par piedalīšanos. Tā kontā kaut kas iekrājas.

Katru gadu Kroma kolna svētkos ceņšamies attīstīt kādu tēmu. Šogad bija karaļa Mindauga tēma. Tika rādīts leļļu teātris «Aglonas Marta un karalis Mindaugs». Viļņas Mākslas akadēmijas Dr. Gvido Slahs stāstīja par kramu, Dau-gavpils vēstures modelēšanas klubs «Robeža» – par vikingiem. Mēs stāstījām par viduslaiku latgaļu tērpu un rotu nozīmi. Tā nebija tikai izklaide, tie bija latgaļu kultūras svētki.

Šogad svētkos bija ap 70 dalībnieku. Apmeklētājus neskaitījām, pasākums ir bez maksas. Cik tie atzīti? Piemēram, no Lietuvas, Mažeikiem, atbrauca kalējs, atveda dāvanas visiem dalībniekiem. Teicām, ka var atsūtīt, var nebraukt pats, bet viņš 500 km brauca šurp, lai pats mūs apsviektu! Tā tad esam pelnījuši atzinību. Savukārt septembra nogalē mēs braucām pie viņa uz purva rūdas kausēšanu. Draugu mums ir daudz. Uz pasākumu bija atbraukusi labākā viduslaiku ēdienu gatavotāja, pavāre no Klaipēdas, stāstīja par ēdieniem, mācīja, kā tos pagatavot. Bija, manuprāt, labākais tāšu meistars Baltijā no Līgatnes, bija rotkalis, pirmo reizi – bija krustneši. Notika daudz dažādu aktivitāšu, turnīru.

Mūsu biedrības pamatmērķis ir sabiedrības izglītošana, latgaļu kultūras popularizēšana, nešana pasaulē. Mūs bieži jautā ar vikingiem. Kāpēc? Latgaļiem ir ļoti bagāta vēsture. Mēs popularizējam savas latgaļu kultūras vērtības. Skaisti tērpi, kaltas rotas, arī dzīvesziņa, amatniecības meistarība. Latgaļi nebija klejotāji, pamatā dzīvoja pilskalnos, aizsargāja tos. Viņiem bija izteikta savas zemes mīlestība.

Pašiem jāsasparojas!

– Es domāju, ka mūsu Latvijas robeža šobrīd ir gana stipra. Mēs visi redzam, ka tā tiek stiprināta, notiek militārās mācības, robežsargi ir uz robežas, darbojas zemes-sargi. Te viss ir kārtībā. Es domāju, vairāk nepieciešams sabiedrības atbalsts. Pirmajos kara mēnešos Ukrainā mēs tā kā sasparojāmies, cilvēki stājās zemes-sardzē, daudz kas tika darīts, bet tagad sabiedrībā jūtams atslābums.

Vairāk vajadzētu popularizēt valstiskumu, izzināt, pētīt un popularizēt savas valsts vēsturi. Mēs nereti piedalāmies dažādos pasākumos Lietuvā un varam salīdzināt, kāda loma tur tiek veltīta patriotiskajai audzināšanai. Lietuvā

milzīga nozīme tiek veltīta senatnes pētīšanai, viņi ar to lepojas. Pašvaldību un valsts līmenī tiek atbalstītas biedrības, organizētas arheoloģiskās, vēsturiskās dienas, sabiedrība lepojas ar savu vēsturi. Mēs bijām sasparojušies uz valsts simtgadi, bet pēc tam kaut kā atslābām.

Nav obligāti jānodarbojas ar viduslaikiem, katrā pagastā ir bijis kāds vēsturisks notikums, vieta, kuru būtu vērts izpētīt, kāds cilvēks, ar kuru lepoties. Piemēram, mūsu novadā ir daudz pilskalnu. Ir svarīgi, ka cilvēki interesējas par sava novada vēsturi, popularizē to. Mūsu spēka avots ir vienotības sajūta un kopējais mērķis, tas, ko mēs darām Latgalē.

Foto no A. Lubāna personīgā arhīva

SPĒKS – LABAJOS DARBOS

Krāslaviete Elvīra Beinaroviča, poliete, Krāslavas poļu biedrības vadītāja:

«Dzīvojot pierobežā, man nekādu baiļu nav. Esmu šeit dzimusi un izaugusi. Te ir mājas, ģimene, darbs. Protams, situācijas ir dažādas. Tagad vairāk redzam militāro tehniku, bet saprotam, ka tā tam jābūt. Spēku norobežoties no negatīvā dod labie darbi. Esmu biedrības vadītāja. Jāorganizē dažādas tikšanās, pasākumi. Ģimene, bērni, algotais darbs, sabiedriskais darbs – viss prasa laiku, domām par negatīvo vienkārši nav laika.»

Ivetas Leikumas foto

SPĒKA AVOTS – KOPIENAS LĪDEROS AR VALSTISKU STĀJU Indras ikdiena ir pavisam citāda...

Indra ir ciems Krāslavas novada un arī Latvijas galējos dienvidaustrumos, tikai nepilnu 6 km attālumā no Baltkrievijas robežas. Attālums līdz novada centram Krāslavai ir 32 km, līdz Rīgai – 299 km. Indra ir arī dzelzceļa stacija maršrutā Rīga–Pitalova, kurā izvietojies arī dzelzceļa robežkontroles punkts.

Apmeklējot Indru svētkos, mēs redzam tikai tās latvisko seju – aušanas darbnīcu «Indra», Laimes muzeju, Indras Mūzikas un mākslas skolu. Ļoti latviska un tradīcijām bagāta vide, bet, izrādās, Indra ir arī citāda... ikdienā...

Es nejutos droši

Par to stāsta indriete **Ilona Kangizere**, Laimes muzeja vadītāja:

– Mēs varam stiprināt robežu ar dažādiem žogiem, betona blokiem, bet galvenais tomēr ir cilvēciskais faktors. Vai būs nodevēji. Kā parādīja karš Ukrainā, Krievijas armijai vislielākie zaudējumi ir tur, kur okupētajās teritorijās ir aktīva partizānu kustība no Ukrainas iedzīvotāju puses un savukārt vislielākie zaudējumi Ukrainai ir tur, kur ir nodevēji, kuri izpauž ienaidniekam stratēģiski svarīgu informāciju par naudu vai kādu ideoloģisku iemeslu dēļ.

Diemžēl sociālā vide pierobežā to veicinātu. Par naudu ne viens vien būtu gatavs sniegt informāciju jebkuram. Un ne tikai par naudu. Es saprotu, ka mēs šeit, pierobežā, neesam drošībā. Jo vide, kurā mēs dzīvojam, ir baisi nelojāla Latvijas valstij.

Mēs esam mazākumā

– Iemesls tam ir tas, ka ļoti aktīvi strādā Krievijas propaganda un diemžēl Krievijas TV kanāli joprojām šeit ir pieejami. Manā ciematā pārsvarā dzīvo cilvēki, kuri joprojām skatās Krievijas televīziju. Personīgi man tas ir ļoti liels izaicinājums, jo man ļoti nepatīk dzīvot tādā vidē. Man nepatīk, ka man apkārt dzīvo tādi cilvēki, ar kuriem es nevaru parunāt ne tikai par situāciju Ukrainā, es pat par Latviju nevaru parunāt. Uzreiz atveras mutes, no kurām, piedodiet par salīdzinājumu, gāžas mēslu kaudze pār mūsu valsti, par to, cik slikta ir valdība, cik stulbi cilvēki un cik viss te ir slikti un nepareizi. Es nevaru atļauties savā vidē atklāti paust savu politisko nostāju, viedokli.

Ir nepieciešams reāls un nopietns atbalsts!

Valdemārs Gekis, vēsturnieks, no 1977. līdz 2023. gadam – Krāslavas Vēstures un mākslas muzeja direktors:

«Latvijas valsts un Eiropas Savienības ārējā robeža ir vidēji stipra un vidēji droša. Stieplu žogs ar Krievijas Federāciju un Baltkrieviju (kuru pēc Latvijas uzņemšanas ES un NATO 2004. gadā nemaz netika plā-

Es jutos apdraudēta. Protams, es tāda nesmu viena, bet tie cilvēki, ar kuriem es Indrā varu dalīties savos uzskatos, ir mazākumā.

Propaganda ir jāaptur!

– Bet jebkurā laikā var sākt kaut ko darīt, lai šo situāciju mainītu. Nesen biju Ludzā uz tikšanos ar Zemessardzes štāba virsnieku, majoru Jāni Slaidiņu. Mani ļoti interesē jautājums, kā vinnēt informatīvajā karā. Tur es dzirdēju atziņu, ka diemžēl informatīvajā karā jau sen esam zaudējuši, bet tas nenozīmē, ka nekā nav jādara. Pirmais, ko vajadzētu darīt, ir apturēt visas iespējas uzvert propagandas kanālus, nepieļaut to izplatību Latvijā. Mēs varam runāt par pierobežas infrastruktūras stiprināšanu, jā, arī to vajag, bet, ja vietējie iedzīvotāji nodos šo zemi, nekādi ieroči ienaidnieku neapturēs. Šobrīd Indrā ir iespēja skatīties arī Latvijas televīziju, bet, kad es pirms piecpadsmit gadiem atgriezos Indrā, televīzijas antena uztvēra tikai Baltkrievijas kanālus. Es jau toreiz apzināti atteicos no televīzijas skatīšanās, jo negribēju redzēt un dzirdēt to, ko tur rāda. Starp citu, Latvijas ziņas krievu valodā cilvēki šeit skatās, bet tas ir daudz par maz.

Kad izaicinājumi ir ikdiena

– Mēs esam zaudējuši ļoti daudz laika, kurā pieļāvām Krievijas un Baltkrievijas propagandas kanāliem brīvi vēstīt Latvijā un apstulbināt cilvēku prātus. Kara sākumā es redzēju, ka daudz tika darīts, lai šajā ziņā kaut ko labotu, bet diemžēl apmēram pēc gada šīs aktivitātes apsīka. Bet ar to jāstrādā nepārtraukti, nedrīkst atslābt.

Izaicinājumu pierobežā ir daudz. It īpaši tagad, kad slēgtas skolas, kad pakalpojumi pieejami tikai pilsētā, izaicinājumi ir ikdiena.

Spēka avots – kopienas līderos ar valstisku stāju

– Mans spēka avots šeit ir ne skaistā daba, ne tīrais gaiss, jo skaisti ir ne tikai pie mums, bet tieši cilvēki – kopienas līderi, stipras personības, kas nes tautā savu valstisko nostāju, kuri saprot, ka mēs, iedzīvotāji, esam atbildīgi par savu valsti. Paldies Dievam, ka Latvijas pierobežā vēl ir tādi cilvēki.

Foto no I. Kangizeres personīgā arhīva

nots uzbūvēt) daļēji nodrošina no nelegālo bēgļu iekļūšanas Latvijā un ES kopumā. Pret iespējamo militāro iebrukumu Latvijā no Krievijas Federācijas un Baltkrievijas puses šobrīd, manuprāt, drošība ir vāja. Labprāt dzirdētu Latvijas militāro speciālistu patieso drošības stāvokļa novērtējumu.

Manuprāt, pierobežas lielākie izaicinājumi, problēmas, apdraudējumi ir strauja pierobežas iedzīvotāju skaita samazināšanās Feldšeru vecmāšu punktu, pasta nodaļu, bērnudārzu un skolu slēgšanas dēļ. Līdz ar to arī darbavietu skaita samazināšanās. Izaicinājums ir arī daļas pierobežas iedzīvotāju vāja lojalitāte Latvijai vai, par nožēlu, tās neesamība vispār.

Pierobežas iedzīvotāju spēka un atbalsta avoti varētu būt vismaz esošo darba vietu saglabāšana, reāls un nopietns valsts atbalsts ražošanas un lauksaimniecības sfērā Latgales pierobežā, skolu jaunatnes patriotiskās audzināšanas nostiprināšana.»

Ivetas Leikumas foto

Domā, ka 1940. gada bēdīgā pieredze nav aizmirsta

Vladimirs Ižiks, dzimis Robežniekos 1941. gadā. Vladimiram ir fenomenāla atmiņa un daudz atmiņu stāstu.

Viņš stāsta, ka vecākiem Ulmaņa laikos bijusi sava saimniecība, turējuši piena govīs, audzējuši cūkas, tirgojuši Indrā piena produktus un bekonu. Tēvs stāstījis: tikko sākuši dzīvot pārticībā, tā 1940. gadā atnāca «atbrīvotāji» un «atbrīvoja» no visa. Vladimira ģimene daudz cietusi no padomju laiku represijām, mātes ģimene tikusi pilnībā iznīcināta.

Vladimiru vienmēr interesējusi radio tehnika, un padomju laikos viņš ar izcilību absolvējis Viļņas militārās radiotehnikas arodskolu. Pēc tam dienējis gan Ziemeļos, gan Mongolijā, gan Afganistānā. Izdienas pensijā devies Baltkrievijā, no kuras vēlāk

bēdzis, pretojoties Lukašenko autoritārajam režīmam. Vladimira dzīve ir spilgts piemērs tam, kā jebkuros, pat visgrūtākajos apstākļos, saglabāt cilvēcību. Viņš uzskata, ka šobrīd valsts aizsardzība vairāk notiek vārdos, nevis darbos, ka jau tad, kad Latvijā tika atjaunota neatkarība, vajadzēja vairāk domāt par valsts drošību, vajadzēja jau tad ieviest obligāto militāro dienestu, organizēt militāro izglītību. «Ja tagad būtu mobilizācija, ko tie jaunie, neapmācītie puīši darīs?» spriež Vladimirs. «1991. gadā izveidoja Zemessardzi, vajadzēja atjaunot arī Aizsargu organizāciju, kura darbojās Latvijā līdz 1940. gadam.»

Vladimirs stāsta, ka viņa tēva brālis bijis Aizsargu vada komandieris, arī viņa sieva Vilma bijusi aizsardze. Tēvs, Antons Ižiks, dienējis Latvijas armijā, bijis automotvadītājs pulka komandierim. Pēc Vladimira domām, šobrīd vairāk līdzekļu jāvelta pretgaisa aizsardzībai un militārajai izglītībai.

«Okupāciju varbūt gaida tikai bomži un cilvēki bez smadzenēm, jebkurš normāli domājošs cilvēks saprot to ļaunumu, kādu atnestu karš un okupācija. Es domāju, ka 1940. gada bēdīgo pieredzi neviens nav aizmirsis,» ir pārliecināts Vladimirs.

Viņaprāt, pierobežā cilvēkus notur dzimtas saknes, mājas un senču kapi.

Ivetas Leikumas foto

Lai būtu droša dzīvošana, pašiem ir daudz jādara

Zane Ločmele ir Izvaltas tautas nama deju kolektīva «Šaltupe» vadītāja, biedrības «Krāslavas rajona partnerība» stratēģijas administratīvā vadītāja, Krāslavas novada vēlēšanu komisijas priekšsēdētāja. Viņa ir arī pārmaiņu veicinātāja, cilvēks, kurš vēlas, lai mēs visi kļūtu labāki, viedāki, kurš mūsdina apkārtnes darīt ne tikai sev, bet arī novada labā, jo, viņasprāt, tikai kopīgiem spēkiem ir iespējama attīstība un nākotne.

Zane stāsta:

– Es vienmēr esmu uzskatījusi, ka Latvija ir fantastiska un brīnišķīga zeme. Man prieks un lepnums, ka tā ir mana dzimtene. Uzskatu, ka šobrīd Latvija ir pietiekami droša, arī Eiropas Savienības ārējā robeža noteikti ir droša un stipra. Vienīgais jautājums: cik mēs paši esam gatavi darīt un darboties, lai šo stiprumu un drošību saglabātu. Cilvēks pats par sevi nevar būt visu laiku drošs. Lai tā būtu, viņam nepārtraukti jāattīsta savas spējas, jābūt informētam, zinošam. Tieši tāpat ir ar valsti un tās robežām. Īpaši šajos pēdējos vairāk nekā divos gados, kad ir mainījusies ģeopolitiskā situācija, sagatavotības spējas jākāpina visu laiku. Drošības, robežu stiprināšanas jautājumi ir atklāti. Tā ir mūsdienu nepieciešamība. Tas, pirmkārt, ir valsts uzdevums, bet ne tikai. Arī sabiedrība ir atbildīga par šo virzību. Mums pašiem ir daudz kas jādara, lai saglabātu un arī padarītu sevi stiprāku un drošāku. Jāapgūst informācijas drošība – medijpratība, jāattīsta kritiskā domāšana, jau šobrīd ģimenēs ir jāpārrunā, kā rīkoties dažādās krīzes situācijās. Jā, diemžēl tagad ir tāds laiks, ka mājās ir jārunā arī par karu, krīzēm.

Tas laikam skanēs skarbi, bet izaicinājumi pierobežā esam arī mēs paši. Te jārunā par katru, ikvienu, par mums – par sabiedrību. Es esmu pārliecināta, ka valsts dara visu iespējamo, lai mēs būtu drošībā, bet ir zināmi izaicinājumi un problēmas. Protams, viss nav tik izcili, kā gribētos, bet jāmacās no kļūdām, nedrīkst pieļaut situācijas, kas apdraud civilos iedzīvotājus miera laikā, te es runāju par drona nokrišanu Rēzeknes novadā.

Jautājums, vai mēs paši arī apzināties, saskatām problēmas un to, kā tās risināt. Ja mēs apzināties problēmu vai apdraudējumu un meklējam ceļu, kā to pareizi risināt, – tas ir izaicinājums un arī ceļš uz risinājumu. Sliktāk, ja mēs redzam problēmu, bet uzskatām, ka tā nav mūsu, ka tā jārisina kādam citam, jo ir ērtāk mierīgi dzīvot savā «burbulī», ir ērti neiziet no komforta zonas un gaidīt, kad viss tiks atrisināts. Viss nepieciešamais gandrīz vai iedots rokās. Ja katrs būs gatavs risināt kopējās problēmas, tas būs pareizais ceļš. Es ceru, ka mūsu sabiedrība saprot, ka daudzi risinājumi ir mūsu pašu rokās. Un tas nav tā, ka valsts noveļ atbildību uz sabiedrības pleciem, nē. Darīsim atbildīgi katrs savu darbu, darīsim kopā, darīsim sev, tikai tā mēs jutīsimies drošībā!

Kā saka, ja vēlies dzīvot mierā, gatavojies karam, tas nenozīmē, ka jābūt karam, tas var būt dažādas situācijas (krīzes, dabas katastrofas u. c.), un, jo vairāk sagatavojies mēs būsime, jo drošāk jutīsimies. Iesaku visiem sagatavot 72 stundu somu. Esmu pārliecināta, ka tā krīzes situācijā būs kā glābšanas riņķis. Šobrīd mēs daudz varam darīt, lai kāpinātu drošības spējas. Mums jāsaprot, ja nu notiek stunda X, kuru mēs neviens negribam, tad militārajām struktūrām būs cits uzdevums. Valsts aizstāvēšana būs viņu rokās, bet civilajam sektoram arī būs ātri jāreaģē, lai būtu, cik vien iespējams, drošākā vietā. Tāpēc šobrīd mums katram jāiepazīstas ar civilās aizsardzības plānu pašvaldībā, jāzina, kā rīkoties, kurp doties krīzes situācijā, ko ņemt līdzi.

Mēs nevaram pastāvēt bez savas zemes un tas ir tas mūsu spēks – daba, zeme, brīvība, atbildība un kopības sajūta. Mēs esam šobrīd šeit, Latvijā, te mēs dzīvojam, te ir mājās, te ir ģimene. Tā ir mūsu valsts, mums jāpūšas par to visiem kopā.

Foto no Z. Ločmeles personīgā arhīva